

LACZKÓ KARSZTAKNA

Veszprém város a II. világháborút követően hatalmas léptekkel kezdett fejlődni, köszönhetően annak a ténynek, hogy a város egyetemi és ipari várossá vált. Ez a meglévő vízellátó rendszer fejlesztését is megkívánta, kezdve azzal, hogy a növekvő igények kielégíthetőségének biztosítására újabb vízbázisok bekapcsolására volt szükség. Erről 1948-ban így írt a Néplap „*A kommunista városatyák javaslatai ... a közellátás súlyos problémáinak megoldására*” című tudósításban arról számol be, hogy „*kevés a víz, rossz a villany. – A város egyes területein fokozottan igénybe veszik a vizet, így egyes körzetekbe, -pl. a Palotai út környékén – napközben egyáltalán nincs víz. Ezért utasítsa a képviselőtestület a h. polgármestert, hogy az új aggregátort haladéktalanul helyezték üzembe. A víz mennyiségének biztosítására pedig mondja ki a város a foglalást a Laczkó-, a Tekeres, és a Lőtéri forrásokra, a meglévő Fejlesztési-forrást pedig tisztítsák meg és bővítsék ki.*”. Az ivóvízbázis növelésére dr. Szabó Lajos geológus vizsgálatai több alternatívát javasoltak. A döntés előtt azonban az 1949-es államosítások és az átalakulással járó problémákon kellett a vízműnek átlendülnie.

1952. végén a Földmérő és Talajvizsgáló Iroda kapott megbízást a kielégítő vízellátás megoldására. Ennek a megbízásnak a keretében új víztermelő helyek felkutatása is célként szerepelt. A megkezdett munka során a Sintérdombi karsztakna és a Csatári-források kutatása mellett ígéretes helyszínek bizonyult a Laczkó forrás környéke is. A Laczkó-forrás és környéke Veszprémben a Séd-völgyben kedvelt kiránduló hely volt már a XIX. században is. Az itt fakadó bővízü forrás a kirándulóknak régóta nyújtott felfrissülést. A napjainkban is látható forrásfoglalást a Veszprémi Természetbarát Szövetség állította, amelyet a Veszprémi Ünnepi Hetek keretében 1935-ben avattak fel. Nevét Laczkó Dezső (1860-1932) piarista geológus, múzeum igazgató és turistaegyleti elnökről kapta. [1.]

Itt a Laczkó forrás és az ún. Kis-völgyben több helyen összefüggő felszínre történő vízkilépésekkel lehetett találkozni. A kutatófúrások megállapították, hogy a Laczkó-forrás – Kis-völgy irányából tekintélyes vízáramlás észlelhető, a cél tehát az volt, hogy a Kis-völgy oldalából tapasztalható vízáramlás összefogható legyen. [3.] Ezt egy karsztakna kialakításával érték el. Az aknából vízszintesen egy tárot építettek, amely harántolta a vízáadó rétegeket, így nagyobb hatékonysággal lehetett a vizet kinyerni a vízáadó rétegekből.

A megépített karsztakna -22,50 m talpmélységgel készült el. Az aknából kinyúló vízszintes táro az aknatalp fölött 2,0 m-el, -20,50 m mélységben lett elindítva. A vízszintes táro esetében 24,5 m körüli hosszúság elérése után lehetett jelentősebb vízmennyiséget, mintegy 1000 l/perc hozammal a tároba betörő vizet feltárni. Volt azonban egy probléma: a betörő víz jelentős murva és iszap tartalmú volt, ami a tárot, majd a főaknát is feltöltötte. Mivel a szivattyúk sem bírtak a hordalékos vízzel, ezért a munkát fel kellett függeszteni. Az akna fala is beomlott, amelynek vízáteresztő módon történő „eltömése” komoly problémát okozott a kivitelezőknek. [3.] Érdekes, hogy a nehéz körülmények miatt a kivitelező az ÉM. 1. sz. Mélyépítő Vállalat a további munkákat már nem is akarta elvégezni, és csak a felettes hatóságok erélyes közbelépésre folytatták a beruházást. [2.] Miután a hordalék a vízben leülepedett, 1956. nyarán lehetett ismét munkába venni az aknát, amikor az iszap eltávolítását követően a felszín alatt 18,0 m mélységben épített betonfalon át 5 db, később kavicsba ágyazott nagyméretű perforált azbesztcement csövet helyeztek el annak érdekében, hogy a víz akadálytalanul juthasson az aknába. Az akna végleges kiképzése során a felszínről az omlási üreg feletti részről megkezdtek egy fúrás lemélyítését. Ezen keresztül az omlási üreget kavicssal és dolomit törmelékkel töltötték fel, ezzel a műszaki megoldással az esetleges omlásokból származó hordalék aknába való behordását is megakadályozták. A karsztakna kiképzése 1957. végére fejeződött be. A karsztakna vízhozama 2400 l/perc körül érték volt. [3.]

Az 1960-as évek elején a város jelentős fejlődése és a már előregedőben lévő város ivóvízhálózat nem tudta kiszolgálni a nyári időszakban megnövekvő igényeket, ezért egyéb más intézkedések (zónarendezés, hálózatfelújítás) mellett új kút fúrásába kezdtek a Laczkó karsztakna közelében az egykori lőtér területén, valamint az Unger galériánál is. A növekvő települési igények egyebek mellett kikényszerítették a Laczkó karsztakna rekonstrukcióját, amelyre 1974-ben került sor. A felújítás eredményeképpen a Laczkó karsztakna napi termelése 3000 m³-re emelkedett.

A létesítmény kiépítése óta a mai napig üzemel.

Laczkó forrás

Irodalomjegyzék:

[1.] www.elmenyterkep.hu, www.veszpremkukac.hu

[2.] Kovács Győző –Laki P.: Csöbe terelt források, avagy vízkérdések és válaszok

[3.] Hidrológiai Közlöny 1958. 3. szám 75. o. Tanay Jenő: Veszprém karsztvíz feltárások